

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.017.01.2019

Pan
Radosław Piesiewicz
Prezes Zarządu
Polskiego Związku Koszykówki
ul. E. Ciołka 17
01-445 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/027 – Rozwój aktywności fizycznej dzieci i młodzieży

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Polski Związek Koszykówki ¹ ul. E. Ciołka 17, 01-455 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Piesiewicz, Prezes Zarządu, od 26 listopada 2018 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja programów i zadań dotyczących rozwoju aktywności fizycznej dzieci i młodzieży.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2019 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Paweł Krawczak doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LWA/154/2019 z 8 października 2019 r. (akta kontroli str. 1, 20, 371)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą PZKosz realizował zadania pn. „Szkolne Młodzieżowe Ośrodki Koszykówki”⁵ dla dziewcząt i chłopców, mające na celu upowszechnianie sportu dzieci i młodzieży, w tym rozwój ich aktywności fizycznej.

Wnioski o dofinansowanie ww. zadań zostały sporządzone prawidłowo, a zawarte w nich cele były zgodne ze wskazanymi w Programie Ministra Sportu i Turystyki⁶ „Sport Wszystkich Dzieci”. Związek wydatkował środki z dofinansowania z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej⁷ na realizację ww. zadań zgodnie z założeniami programów i postanowieniami umów o dofinansowanie oraz terminowo przedkładał rozliczenia z ich wykonania.

W wyniku realizacji zadań SMOK w latach 2016-2018 osiągnięte zostały cele określone w programie Ministra oraz w umowach o dofinansowanie. Efektem realizacji zadań SMOK był rozwój aktywności fizycznej 16 827 dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach sportowych z koszykówki. Związek dokonywał ewaluacji zadań realizowanych w ośrodkach koszykówki m.in. poprzez przeprowadzenie hospitacji i badań ankietowych wśród ich uczestników.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nieterminowego zwrotu do Ministerstwa Sportu i Turystyki⁸ niewykorzystanych środków dofinansowania w latach 2016-2018 w łącznej wysokości 89,8 tys. zł.

¹ Dalej także: PZKosz lub Związek.

² Poprzednio funkcję tę pełnił od 24 listopada 2014 r. Grzegorz Bachański.

³ Dz. U. z 2019 r., poz. 489 ze zm. dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: SMOK.

⁶ Dalej: Minister SiT.

⁷ Dalej także: FRKF.

⁸ Dalej: MSiT.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Realizacja programów i zadań dotyczących rozwoju aktywności fizycznej dzieci i młodzieży

Opis stanu faktycznego

W latach 2016-2019 (do 30 czerwca) PZKosz realizował zadania polegające na rozwijaniu sportu dzieci i młodzieży – „Szkolne Młodzieżowe Ośrodki Koszykówki dla dziewcząt i chłopców” w ramach Programu „Sport Wszystkich Dzieci”. Związek zawarł z Ministrem SiT cztery umowy dotyczące dofinansowania ze środków FRKF ww. zadań o łącznej wartości 14 081,6 tys. zł, w tym kwota dofinansowania 6 900 tys. zł (49,0%). Deklarowana kwota wkładu własnego, stanowiąca środki jednostek samorządu terytorialnego i własne PZKosz, wyniosła 7 181,6 tys. zł (tj. 51,0%).

Z ogólnej kwoty dofinansowania na realizację ww. zadań w latach 2016-2018 wynoszącej 4 500,0 tys. zł PZKosz wykorzystał 4 410,1 tys. zł, tj. 98,0% (w 2016 r. – 957,5 tys. zł, w 2017 r. – 1 285,5 tys. zł, w 2018 r. – 2 167,1 tys. zł) i zwrócił do MSiT niewykorzystaną kwotę dotacji w łącznej wysokości 89,8 tys. zł wraz z odsetkami.

(akta kontroli str. 83-85, 162-165, 236, 241, 331-338)

W złożonym 28 marca 2019 r. wniosku o dofinansowanie zadania, stanowiącym załącznik do umowy o dofinansowanie realizacji zadania SMOK, zawartej 10 kwietnia 2019 r. określono, że całkowity przewidywany koszt realizacji ww. zadania wyniesie 4 718,6 tys. zł, w tym środki własne Związku – 55,9 tys. zł (1,2% całości zadania), środki z budżetów samorządu lokalnego – 2 262,7 tys. zł (47,9%), środki FRKF – 2 400,0 tys. zł (50,9%). W zadaniu miały uczestniczyć łącznie 6 433 osoby, a 319 osób zaplanowanych zostało do obsługi zadania. Najwyższe wydatki ze środków MSiT zaplanowano na obsługę instruktorską i trenerską – 1 559,3 tys. zł oraz zakup i dystrybucję sprzętu sportowego – 560,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 293-330)

W realizowanych przez PZKosz zadaniach SMOK udział wzięło łącznie 16 827⁹ dzieci i młodzieży, w tym w 2016 r. – 5 182, w 2017 r. – 5 077, w 2018 r. – 6 568. W 2019 r. zadeklarowano w umowie o dofinansowanie zadania uczestnictwo 6 433 dzieci i młodzieży.

(akta kontroli str. 85, 165, 241, 318)

Szczegółowym badaniem objęto trzy umowy o dofinansowanie zadania „Szkolne Młodzieżowe Ośrodki Koszykówki dla dziewcząt i chłopców” zawarte w latach 2016, 2017 i 2018, tj.:

– nr 2016/0181/0025/Sub.B/DS-SWD/12/MP z 29.06.2016 r.¹⁰ (dalej umowa z 2016 r.), na podstawie której kwota dofinansowania wyniosła 1 000,0 tys. zł (wykorzystano 957,5 tys. zł), a kwota wkładu własnego 1 164,0 tys. zł,

– nr 2017/0190/0025/Sub.B/DS-SWD/12/MPI z 18.05.2017 r. (dalej umowa z 2017 r.), na podstawie której kwota dofinansowania wyniosła 1 300,0 tys. zł (wykorzystano 1 285,5 tys. zł), a kwota wkładu własnego 1 593,6 tys. zł,

– nr 2018/0163/0025/Sub.B/DS-SWD/12/MPL z 8.05.2018 r.¹¹ (dalej umowa z 2018 r.), na podstawie której kwota dofinansowania wyniosła 2 200,0 tys. zł (wykorzystano 2 167,1 tys. zł), a kwota wkładu własnego 2 195,3 tys. zł.

W latach 2016-2018 wkład własny PZKosz, zgodnie z ww. umowami, każdorazowo przekraczał 30% ogólnego kosztu zadania i wyniósł odpowiednio: 54,9%, 55,4%

⁹ Według rozliczeń z wykonania zadania w latach 2016, 2017, 2018 przesłanych do MSiT.

¹⁰ Aneks Nr 1 zawarty 26.09.2016 r.

¹¹ Aneks Nr 1 zawarty 8.11.2018 r. oraz aneks Nr 2 zawarty 7.12.2018 r.

i 50,3%. W powyższych latach Związek nie przekazywał osobom trzecim realizacji umowy ani całości lub części środków otrzymanych z MSiT na realizację zadania.

(akta kontroli str. 75-82, 155-161, 226-233, 90, 164, 246)

Koszt ogólny zadania realizowanego w ramach umowy z 2016 r. wyniósł 2 121,5 tys. zł. Koszty bezpośrednie wyniosły 2 037,7 tys. zł (tj. 96,0% kosztów ogólnych), w tym ze środków MSiT – 886,6 tys. zł i dotyczyły: zakupu i dystrybucji sprzętu sportowego (304,9 tys. zł), obsługi instruktorskiej/trenerskiej (557,1 tys. zł), wyżywienia i zakwaterowania osób biorących udział w szkoleniu (24,6 tys. zł). Koszty pośrednie wyniosły 83,8 tys. zł (tj. 4,1% kosztów bezpośrednich), w tym ze środków MSiT – 70,9 tys. zł (tj. 8,0% kosztów bezpośrednich) i dotyczyły wynagrodzeń osób obsługujących zadanie.

Koszt ogólny zadania realizowanego w ramach umowy z 2017 r. wyniósł 2 879,2 tys. zł. Koszty bezpośrednie wyniosły 2 728,8 tys. zł (tj. 94,8% kosztów ogólnych), w tym ze środków MSiT – 1 190,3 tys. zł i dotyczyły: zakupu i dystrybucji sprzętu sportowego (62,1 tys. zł), obsługi instruktorskiej/trenerskiej (1 082,3 tys. zł), wyżywienia i zakwaterowania osób biorących udział w szkoleniu (31,2 tys. zł) oraz innych kosztów bezpośrednich (14,6 tys. zł¹²). Koszty pośrednie wyniosły 150,4 tys. zł (tj. 5,5% kosztów bezpośrednich), w tym ze środków MSiT – 95,2 tys. zł (tj. 8,0% kosztów bezpośrednich) i dotyczyły wynagrodzeń osób obsługujących zadanie.

Koszt ogólny zadania realizowanego w ramach umowy z 2018 r. wyniósł 4 362,4 tys. zł. Koszty bezpośrednie wyniosły 4 193,0 tys. zł (stanowiły 96,1%, wartości zadania), w tym ze środków MSiT – 2 006,6 tys. zł i dotyczyły: zakupu i dystrybucji sprzętu sportowego (576,9 tys. zł), obsługi instruktorskiej/trenerskiej (1 404,5 tys. zł), wyżywienia i zakwaterowania osób biorących udział w szkoleniu (24,7 tys. zł). Koszty pośrednie wyniosły 169,2 tys. zł (tj. 4,0% kosztów bezpośrednich), w tym ze środków MSiT – 160,5 tys. zł (tj. 8,0% kosztów bezpośrednich) i dotyczyły wynagrodzeń osób obsługujących zadanie.

Koszty pośrednie zadań realizowanych w ramach ww. umów nie były wyższe niż 8% kosztów bezpośrednich zadania i były zgodne z katalogiem kosztów pośrednich określonych w programach Ministra SiT odpowiednio na lata 2016, 2017 i 2018.

(akta kontroli str. 75-82, 155-161, 226-233, 90, 164, 246)

W rozliczeniach z wykonania zadania¹³ przekazanych do MSiT w latach 2016-2018 wykazano, że stawki godzinowe w zakresie prowadzenia zajęć sportowych były zgodne z programem Ministra SiT i wynosiły: w 2016 r. – 35,00 zł, a w latach 2017-2018 od 55,00 zł do 60,00 zł za 90 min. zajęć, tj. nie przekraczały maksymalnej stawki dofinansowania jednostki zajęć sportowych ze środków MSiT wynoszącej w 2016 r. do 35 zł za godzinę, a w latach 2017-2018 r. do 40 zł za godzinę.

(akta kontroli str. 86, 166, 243)

PZKosz posiadał zasady (politykę) rachunkowości¹⁴. Związek prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonanych z tych środków na realizację zadania „SMOK”.

Przychody z tytułu dotacji ewidencjonowane były na koncie 703-0004- z rozszerzeniem: w 2016 r. „SMOKI 2016/0181/0025/SUBB/DS.-SWD/12/MP”, w 2017 r. „SMOKI 2017/0190/0025/SUBB/DS-SWD/12, w 2018 r. „SMOKI

¹² Materiały konferencyjne.

¹³ Pozycja: Koszty obsługi instruktorsko/trenerskiej.

¹⁴ Uchwała z dnia 20.06.2012 r. Zarządu Polskiego Związku Koszykówki w sprawie wprowadzenia „Zasad (polityki) rachunkowości”.

2018/0163/0025/SUBB/DS.-SWD/12/MP. Wydatki ewidencjonowane były na koncie 525 z analityką. Środki z dotacji wpływały na odrębne rachunki bankowe¹⁵.

(akta kontroli str. 99, 178, 237)

Związek, zawierając umowy z trenerami koszykówki, przekazywał formularze wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych trenera przez PZKosz oraz udostępniania ich MSiT w celu zbadania prawidłowej realizacji zadania SMOK (i na wykorzystanie wizerunku trenera). Przesyłał także formularze oświadczeń uczestników zajęć sportowych lub ich przedstawicieli ustawowych o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych. Analiza łącznie 185 zgód na przetwarzanie danych osobowych uczestników SMOK¹⁶ przesłanych do PZKosz wykazała, że zostały one prawidłowo wypełnione i podpisane.

(akta kontroli str. 363-370, 507)

PZKosz nie przeprowadzał postępowań w sprawie udzielenia zamówień na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁷, ani w trybie, o którym mowa w art. 70¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny¹⁸.

Według wyjaśnień Sekretarz Generalnej PZKosz przyjęta praktyka w tym zakresie przedstawiała się następująco: zamówienia realizowane ze środków otrzymanych w ramach Programu SMOK o wartości do 15 tys. euro dokonywane są w oparciu o oferty otrzymane w wyniku zapytania o cenę skierowanego do kilku oferentów (min. 3). Zamówienia powyżej tej kwoty realizowane są na podstawie wyboru najkorzystniejszej oferty otrzymanej w odpowiedzi na publiczne, ogłoszone na stronie internetowej PZKosz, zaproszenie do składania ofert. Zaproszenie do składania ofert szczegółowo określa przedmiot zamówienia (rodzaj, ilość) oraz warunki wyboru najkorzystniejszej oferty. Kompletne i złożone w ustalonym terminie oferty podlegają komisijnemu otwarciu. Z otwarcia ofert Komisja sporządza protokół. Oferty spełniające wymogi określone w zaproszeniu do składania ofert komisja poddaje weryfikacji merytorycznej przyznając punkty według ustalonego w zaproszeniu schematu. Z przebiegu wyboru oferty Komisja sporządza protokół. Powyższe zasady nie zostały opisane w przyjętym przez PZKosz dokumencie (np. regulaminie).

W latach 2016-2018 w ramach realizacji Programów SMOK PZKosz dokonywał zakupu sprzętu sportowego od podmiotu, który otrzymał tytuł „Partnera technicznego” Związku. Do dnia 30 czerwca 2016 r. PZKosz był związany umową na dostawę piłek z inną firmą. W związku z kończącym się okresem obowiązywania w/w umowy przystąpiono do prac związanych z wyłonieniem najkorzystniejszej oferty na dostawę piłek w następnych latach. W ich wyniku został wyłoniony podmiot będący wyłącznym dostawcą przedmiotowych piłek (jedyne w Polsce przedstawiciel tej firmy). Partner oferował dostawę piłek z atestem FIBA¹⁹ z 40% upustem cenowym w odniesieniu do każdego kolejnych zakupów. Z uwagi na stałą współpracę i zakup sprzętu u jednego dostawcy, w ramach zakupów dla Programu SMOK, Związek otrzymywał możliwość zakupu sprzętu w cenie niższej niż ceny sprzętu oferowane przez pozostałych producentów w danej kategorii.

¹⁵ Nr rachunku bankowego: dla umowy z 2016 r. – 33124059181111000049088412, dla umów z 2017 r. i 2018 r. – 31124010401111001072182843.

¹⁶ 28 zgód uczestników SMOK ze Szkoły Podstawowej Nr 3 w Lublinie, 14 zgód uczniów Szkoły Podstawowej Nr 22 w Lublinie, 50 zgód uczestników SMOK Bochnia, 48 uczestników SMOK Bytom Odrzański i 45 uczestników SMOK Brzeg.

¹⁷ Dz. U. z 2019 r., poz. 1843.

¹⁸ Dz. U. z 2019 r., poz. 1145.

¹⁹ *Fédération Internationale de Basketball* - Międzynarodowa Federacja Koszykówki.

Partner Techniczny, oprócz korzystniejszej oferty cenowej, składane przez PZKosz zamówienia traktował priorytetowo, co skutkowało krótkimi terminami dostawy.

(akta kontroli str. 347-358)

Analiza zamówienia zrealizowanego w ramach Programu SMOK w 2018 r., przedmiotem którego był zakup 45 zestawów trenerskich (w skład zestawu wchodził komputer Notebook, kamera i statyw) wykazała, że zaproszenie do składania ofert, zamieszczone na stronie PZKosz 29 czerwca 2018 r., zawierało m.in. szczegółową specyfikację przedmiotu zamówienia, a kryterium wyboru była najniższa cena. Termin realizacji zamówienia określono na 7 dni od dnia podpisania umowy. W wyznaczonym terminie wpłynęło siedem ofert, spośród których Komisja Konkursowa wybrała ofertę z najniższą ceną, tj. 214 672,90 zł, co zostało udokumentowane w protokole z jej posiedzenia w dniu 10 lipca 2018 r.

(akta kontroli str. 262-292)

Analiza 12 wydatków²⁰ na łączną kwotę 977,7 tys. zł (tj. 22% wartości dofinansowania ze środków MSiT na podstawie umów z lat 2016-2018) dotyczących zakupu sprzętu sportowego na potrzeby SMOK (w ramach kosztów bezpośrednich) wykazała, że zostały one sfinansowane ze środków dotacji oraz mieściły się w katalogu kosztów bezpośrednich określonych w zawartych umowach i zostały wykazane w rozliczeniach końcowych. Objęte badaniem faktury były zgodne z art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²¹, prawidłowo opisane, sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zawierały informację, że zostały opłacone ze środków FRKF. Należności wynikające z tych faktur zostały opłacone przed zakończeniem realizacji zadania.

(akta kontroli str. 101-104, 181-186, 261-263, 398-405, 509-514)

Związek terminowo, tj. przed upływem 30 dni od zakończenia realizacji zadania, złożył do MSiT rozliczenia z wykonania zadań pod względem merytorycznym i rzeczowo-finansowym w ramach ww. umów.

W rozliczeniu z wykonania zadania w ramach umowy z 2016 r. Związek wykazał, że suma kosztów wykonanych ze środków MSiT wyniosła 957,5 tys. zł, tj. o 42,5 tys. zł mniej niż otrzymano. Przy zmniejszeniu kosztów bezpośrednich finansowanych z dotacji proporcjonalnie zmniejszone zostały koszty pośrednie. MSiT pismem z dnia 9 lutego 2017 r. poinformowało PZKosz o przyjęciu rozliczenia, wzywając jednocześnie do zwrotu powyższej kwoty wraz z odsetkami. Związek dokonał zwrotu niewykorzystanych środków wraz z odsetkami (215 zł) w dniu 7 lutego 2018 r., tj. po terminie określonym w ww. umowie.

W rozliczeniu z wykonania zadania w ramach umowy z 2017 r. Związek wykazał, że suma kosztów wykonanych ze środków MSiT wyniosła 1 285,6 tys. zł, tj. o 14,4 tys. zł mniej niż otrzymano. Przy zmniejszeniu kosztów bezpośrednich finansowanych z dotacji proporcjonalnie zmniejszone zostały koszty pośrednie. Związek dokonał zwrotu niewykorzystanej kwoty dofinansowania wraz z odsetkami w dniach: 30 stycznia i 2 marca 2018 r., tj. odpowiednio 15 i 46 po terminie wskazanym w ww. umowie. MSiT przyjęło ww. rozliczenie zadania, o czym poinformowało PZKosz w piśmie z dnia 2 marca 2018 r.

W rozliczeniu z wykonania zadania w ramach umowy z 2018 r. Związek wykazał, że suma kosztów wykonanych ze środków MSiT wyniosła 2 167,1 tys. zł, tj. o 32,9 tys. zł mniej niż otrzymano. Przy zmniejszeniu kosztów bezpośrednich finansowanych z dotacji proporcjonalnie zmniejszone zostały koszty pośrednie.

²⁰ Trzy faktury z 2016 r. na kwotę 287,4 tys. zł, trzy faktury z 2017 r. – 58,9 tys. zł i sześć faktur z 2018 r. – 631,5 tys. zł, które dotyczyły zakupu zestawów do ćwiczeń motorycznych (drabinki, płotki, skakanki etc.), do nauki koszykówki (piłki, tarcze treningowe, kosze do mini koszykówki etc.), sprzętu multimedialnego. Wydatki te stanowiły koszty bezpośrednie zadania.

²¹ Dz. U. z 2019 r., poz. 351.

MSiT piśmie z dnia 5 lutego 2019 r. poinformowało PZKosz o przyjęciu rozliczenia, wzywając jednocześnie do zwrotu powyższej kwoty wraz z odsetkami. Związek dokonał zwrotu niewykorzystanych środków wraz z odsetkami (159 zł) w dniu 6 lutego 2019 r., tj. po terminie określonym w ww. umowie.

(akta kontroli str. 83-100, 162-167, 178-180, 236-253, 508)

Zgodnie z § 8 ust. 1 umowy z 2018 r. Związek przekazywał do MSiT comiesięczne sprawozdania merytoryczno-finansowe z realizacji zadania. Pierwsze sprawozdanie obejmowało okres od 2 stycznia 2018 r. do 31 maja 2018 r.²² Sprawozdania te zawierały: opis przebiegu realizacji projektu i realizacji założonego harmonogramu działań, informacje dotyczące regulowania bieżących i zaległych zobowiązań finansowych, w szczególności wypłat wynagrodzeń dla prowadzących zajęcia, ryzyk i zagrożeń z bieżącej realizacji projektu oraz działań prewencyjnych i naprawczych, jeżeli wdrożenie ich będzie konieczne.

(akta kontroli str. 254-260)

Cele wskazane we wnioskach o dofinansowanie zadań SMOK były zgodne z celami ujętymi w Programie Sport Wszystkich Dzieci. PZKosz wskazał m.in., że: zadanie zakłada przygotowanie sprawnościowe i ogólnorozwojowe młodych ludzi, harmonijny rozwój motoryczny dzieci i młodzieży, nauczanie i doskonalenie elementów koszykówki, dokształcanie nauczycieli WF, trenerów oraz instruktorów (poprzez szkolenia) oraz wydawanie publikacji metodycznych. Ponadto organizacja imprez masowych służy upowszechnieniu koszykówki.

We wnioskach o dofinansowanie zadania SMOK na lata 2016, 2017 i 2018 szczegółowo opisano założenia, a w rozliczeniach wykonania ww. zadań przedstawiono ich realizację, m.in.:

– w 2016 r. zajęcia pozalekcyjne dla klas IV-VI szkół podstawowych odbywały się dwa razy w tygodniu, zrealizowano plan zakupu i dystrybucji sprzętu sportowego, szkoleń kadry kultury fizycznej PZKosz. Zajęcia prowadzono w 71 istniejących ośrodkach SMOK oraz uruchomiono 29 kolejnych. W zajęciach uczestniczyło 5 182 dzieci i młodzieży, tj. o 318 mniej niż planowano. Ośrodki żeńskie SMOK funkcjonowały na terenie 14 województw w 33 miastach, a ośrodki męskie na terenie 13 województw w 38 miastach. Ponadto w ramach podnoszenia kompetencji kadr kultury fizycznej zadaniem objęto 221 trenerów i nauczycieli. Łącznie Program prowadzony był w 100 szkołach podstawowych. Powodem niższej niż zakładano liczby uczestników zadania było, w ocenie PZKosz, niewłaściwe działanie niektórych ośrodków. W wyniku kontroli i hospitacji zmieniono lokalizację czterech ośrodków (cztery zostały zamknięte i uruchomiono nowe);

– w 2017 r. zajęcia pozalekcyjne prowadzono dwa razy w tygodniu dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych w wymiarze 90 minut, zrealizowany został również komponent programowy w zakresie szkoleń kadr kultury fizycznej (przeprowadzono dwudniowe szkolenie dla 172 uczestników zadania). W 2017 r. zajęcia prowadzono w 100 ośrodkach SMOK (48 żeńskich i 52 męskich). W zajęciach wzięło udział 5 077 dzieci i młodzieży, tj. o 40 mniej niż wskazano we wniosku o dofinansowanie. Ponadto w ramach podnoszenia kompetencji kadr kultury fizycznej zadaniem objęto 172 trenerów i nauczycieli. Ośrodki żeńskie SMOK funkcjonowały na terenie 14 województw w 35 miastach, a ośrodki męskie na terenie 14 województw w 40 miastach. Zadanie było realizowane w 103 szkołach podstawowych;

– od września 2018 r. w zadaniu SMOK brały udział dzieci z klas III oddziałów gimnazjalnych oraz klas VII i VIII szkół podstawowych²³, zrealizowano założenia w zakresie zakupu i dystrybucji sprzętu sportowego. W 2018 r. zajęcia prowadzono

²² Data zawarcia umowy z 2018 r. – 8.05.2018 r. Poprzednie umowy nie zawierały takich postanowień.

²³ Od września 2018 r. wprowadzono ośmioklasowe szkoły podstawowe.

w ośrodkach SMOK na terenie 16 województw w 88 miastach²⁴. W zajęciach wzięło udział łącznie 6 568 dzieci i młodzieży, tj. dokładnie tyle ile wskazano we wniosku o dofinansowanie zadania. Ponadto w ramach podnoszenia kompetencji kadr kultury fizycznej zadaniem objęto 240 trenerów i nauczycieli. Zadanie było realizowane w 150 szkołach.

W ocenie PZKosz główny cel zadania jakim była popularyzacja koszykówki został zrealizowany w 100%.

W latach 2016-2018 PZKosz dokonywał ewaluacji realizowanych zadań poprzez m.in. przeprowadzenie hospitacji ośrodków koszykówki, podczas których oceniano pracę nauczycieli-trenerów prowadzących zajęcia oraz potencjał dzieci, które mają trafić do szkolenia centralnego. W sprawozdaniu merytorycznym z realizacji zadania za 2018 r. wskazano, że podjęcie przez dzieci i młodzież aktywności sportowej stwarza szansę na wytworzenie w nich nawyku permanentnego w niej udziału. W ramach ewaluacji zadania każdy ośrodek dwa razy w roku składał w siedzibie PZKosz wykaz dzieci biorących udział w zajęciach oraz harmonogram zajęć z listą uczestników programu. Ponadto każdy z ośrodków miał obowiązek zredagowania sprawozdania z działalności ośrodka.

W 2016 r. PZKosz przeprowadził 73 hospitacje ośrodków SMOK. Elementem systemu ewaluacji była ankieta, którą wypełniał każdy uczestnik szkoleń organizowanych w ramach zadania (nauczyciel/instruktor/trener). Treść ankiety dotyczyła jakości szkoleń i funkcjonowania zadania. Ankietowani zwrócili uwagę, że stawka 35 zł/brutto za 90 min zajęć jest w ich ocenie za niska. Przedstawiając wnioski dotyczące realizowanego zadania Związek stwierdził, że „projekt pod każdym względem wart jest kontynuowania i dalszej popularyzacji zarówno wśród dzieci i młodzieży jak i władz samorządowych”.

(akta kontroli str. 34-43, 128-139, 196-212, 414-506)

W 2017 r. w ramach ewaluacji zadania PZKosz przeprowadził hospitacje 21 ośrodków, 50 grup szkoleniowych, a także ankietę dotyczącą funkcjonowania zadania. Jej wyniki wykazały, że wszyscy trenerzy byli zadowoleni ze zwiększenia stawki finansowej za prowadzenie zajęć. Uwagi i wnioski zawarte w sprawozdaniu merytorycznym z realizacji zadania, przekazany do MSiT pokrywały się z wnioskami z roku ubiegłego. W 2018 r. w ramach ewaluacji zadania PZKosz przeprowadził hospitacje zajęć w 101 ośrodkach, objętych nimi zostało 259 grup szkoleniowych. Analogicznie, jak w latach poprzednich, przeprowadzono ankiety, których wyniki potwierdziły, że realizacja zadania przebiega bez większych uwag.

(akta kontroli str. 479-481, 501-503)

Zakres działań promocyjnych zadania (według rozliczeń z jego wykonania przekazanych do MSiT) obejmował: zamieszczanie w wydawanych przez PZKosz materiałach informacyjnych i publikacjach informacji o dofinansowaniu zadania przez MSiT, przekazywanie informacji o zajęciach w telewizjach regionalnych, kablowych, w prasie lokalnej poszczególnych miast biorących udział w zadaniu, stronach internetowych szkół, podczas zebrań z rodzicami. Koordynatorzy wykonywali zdjęcia podczas zajęć treningowych, tworzyli plakaty, które były rozwieszane m.in. w szkołach i były formą zachęcenia do udziału w zajęciach pozalekcyjnych.

(akta kontroli str. 462-463, 505-506, 482)

Zgodnie z umową zawieraną przez PZKosz z trenerami koszykówki prowadzącymi

²⁴ Ośrodki żeńskie funkcjonowały na terenie 15 województw, 51 miast w 68 szkołach podstawowych, ośrodki męskie odpowiednio w: 15 województwach (jedno województwo inne niż w przypadku żeńskich), 57 miastach, 77 szkołach podstawowych.

zajęcia pozalekcyjne SMOK każdy z trenerów był zobowiązany do przeprowadzania i wprowadzania do Narodowej Bazy Talentów wyników prób sprawnościowych uczestników programu SMOK. Działania te miały na celu identyfikację dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo.

Osoba wskazana przez Związek do składania wyjaśnień dotyczących realizacji zadania" wyjaśniła, że: „Zgodnie z umową pomiędzy PZKosz, a MSiT każdy uczestnik programu SMOK musi odbyć raz w semestrze (I – styczeń-czerwiec, II – wrzesień-listopad) testy obowiązujące w ramach Narodowej Bazy Talentów, której operatorem jest Instytut Sportu. To właśnie Instytut, jako jednostka zawiadująca „Narodową Bazą Talentów” monitoruje postępy dzieci i odpowiedzialny jest za wyłapywanie „talentów”. Do wprowadzenia danych na platformę zobligowani byli trenerzy odpowiednimi zapisami w umowach pomiędzy nimi a PZKosz. (...) Obok *stricte naukowej* identyfikacji talentów, którą zajmuje się Instytut Sportu, Związek poprzez swoich pracowników *terenowych* Związku, tj. Koordynatorów Regionalnych również dokonuje analizy ww. danych. Koordynatorzy podczas hospitacji, oprócz oceny zajęć odnotowują godne uwagi talenty i przekazują informację telefonicznie, mailowo czy też notatki w arkuszu hospitacji. Jako PZKosz informujemy o tym: trenerów z pobliskich ośrodków, trenerów Kadr Wojewódzkich lub osoby odpowiedzialne za szkolenie w poszczególnych okręgach i oni dalej już kierują rozwojem odnalezionego talentu. Należy nadmienić, iż program SMOK jest nastawiony na popularyzację dyscypliny.”

(akta kontroli str. 368-370, 412-413)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Związek nieterminowo zwrócił niewykorzystane środki finansowe przyznane przez Ministra Sportu i Turystyki na realizację zadań SMOK w latach 2016-2018, tj.: w ramach umowy z 2016 r. – 42 494,00 zł (22 dni po terminie), w ramach umowy z 2017 r. – 14 452,01 zł, odpowiednio 15 dni (14 392,01 zł) i 46 dni (60 zł) po terminie, w ramach umowy z 2018 r. – 32 886,80 zł (22 dni po terminie określonym w zawartych umowach). Stanowiło to naruszenie § 8 ust. 2 umowy z 2016 r. i § 9 ust. 2 umów z 2017 r. i z 2018 r., które zobowiązywały do zwrotu niewykorzystanej części dofinansowania na rachunek FRKF w terminie 15 dni od dnia zakończenia realizacji zadania. Niewykorzystane środki dotacji zwrócono do MSiT wraz z odsetkami.

Główna Księgowa Związku wyjaśniła, że Związek na podstawie umów na realizację zadań zleconych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki jest zobowiązany do rozliczenia wszystkich otrzymanych dotacji do dnia 30 stycznia roku następującego po roku obrachunkowym. W tym też terminie Związek musi dokonać weryfikacji dokumentów, wyliczyć ewentualny zwrot dotacji i złożyć rozliczenie. Do czasu otrzymania środków pochodzących z dotacji zobowiązania wynikające z realizowanej umowy regulowane są ze środków własnych. Termin zwrotu kwoty niewykorzystanej, bądź wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem dotacji, wyznaczony na 15 stycznia, częstokroć z uwagi na obszerność dokumentacji jest niemal niemożliwy do dotrzymania. Dlatego też dokonywaliśmy zwrotu dotacji niezwłocznie po wyliczeniu kwoty zwrotu i dokonywaliśmy wpłaty za konto MSiT wraz z należnymi odsetkami.

(akta kontroli str. 83, 98, 162, 180, 236, 238, 359, 372, 508)

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu

zapewnienia terminowego dokonywania zwrotu niewykorzystanych kwot dotacji otrzymanych na realizację zadań publicznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 12 grudnia 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Paweł Krawczak
Doradca ekonomiczny